

جلوه‌های «غیرت دینی» در سیره امام حسین(ع)

امام حسین(ع) و یاران غیرتمند ایشان براساس غیرت دینی و دفاع از ارزش‌ها قیام کردند، ایشان در سخنان حماسی خود در روز عاشورا خطاب به دشمنان، درس غیرت دینی و تکریم از خانواده و محافظت از اصالت را ارائه می‌دهند.

امام حسین(ع) و یاران غیرتمند ایشان براساس غیرت دینی و دفاع از ارزش‌ها قیام کردند، ایشان در سخنان حماسی خود در روز عاشورا خطاب به دشمنان، درس غیرت دینی و تکریم از خانواده و محافظت از اصالت را ارائه می‌دهند.

غیرت صفتی نفسانی در انسان است که هرگاه احساس کند محبوب او اعم از دین، ناموس، اموال و غیره به خطر افتاده در مقابل آن عکس العمل نشان می‌دهد، از ارزش موردنظر دفاع می‌کند یا لاف‌ناراحتی و غصه در او ایجاد می‌شود. در منابع اسلامی و روایات از غیرت تعبیرهای بسیار دقیقی شده که هر یک نشان‌دهنده اهمیت بالای غیرت در زندگی خانوادگی و اجتماعی است.

پیامبر اسلام(ص) در حدیثی فرمودند: «إِنَّ الْغَيْرَةَ مِنَ الْإِيمَانِ، غَيْرَتُكَ مِنْ غَيْرَتِكَ» و امام صادق(ع) غیرت را از صفات الهی می‌دانند: «إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - غَيُّورٌ يُحِبُّ كُلَّ غَيُّورٍ، وَ لَغَيْرَتِهِ حَرَمَ الْفَوَاحِشِ: ظَاهِرَهَا وَ بَاطِنَهَا، از آنجا که خدای بلندمرتبه غیور است، هر باغیرتی را دوست دارد، به خاطر غیرت خداوند است که فحشای ظاهری و باطنی حرام شده است».

مؤمن نسبت به احکام الهی غیرت دارد و نمی‌تواند تماشاگر معصیت دیگران و خارج شدن آنان از حدود و دستورات خداوند باشد. از این رو به امر به معروف و نهی از منکر می‌پردازد، اما کسی که از این «غیرت دینی» بی‌بهره است و معصیت و جرم دیگران در برابر فرمان‌های الهی برایش مهم نیست، با بی‌تفاوتی از چنین صحنه‌هایی می‌گذرد. در حدیثی حسین بن علی(ع) از پدر بزرگوارشان از رسول گرامی اسلام نقل می‌کنند که فرمودند: «بر هیچ چشم مؤمنی روا نیست که ببیند خدا نافرمانی می‌شود و چشم خود را فرو بندد، مگر آنکه آن وضع را تغییر دهد».

افراد جامعه اسلامی نه تنها موظفند وظایف خود را انجام دهند بلکه موظفند دیگران را هم به انجام وظیفه وادارند زیرا اختلاف و پراکندگی در مسائل اجتماعی موجب شکست برنامه‌ها می‌شود؛ از آن متضرر می‌شوند، برای همین است قرآن کریم کسانی را که غیرت دینی ندارند و نسبت به معصیت و جرم دیگران بی‌تفاوت هستند توبیخ می‌کند و می‌فرماید: «چرا خداپرستان و دانشمندان از گفتار گناه و خوردن حرام، آنها [یهودیان] را نهی نمی‌کنند، عمل ایشان چه زشت بود» (مائده/۶۲).

امام حسین(ع) نیز که قیامشان احیاگر امر به معروف و نهی از منکر شد، هیچ‌گاه نمی‌توانستند در برابر معاصی و منکرات دیگران کوتاه بیایند و سکوت اختیار کنند. نقل می‌کنند که در حضور ایشان غیبت می‌کرد فرمودند: «يَا هَذَا كَفَّ عَنِ الْعِيَةِ فَإِنَّهَا إِدَامُ كِلَابِ النَّارِ، ای مرد، از غیبت خودداری کن که نانخورش سگ‌های دوزخ است».

حضرت در خطبه کوتاهی در مسیر کربلا چنین فرمودند: «حوادث و رخدادهایی بر ما فرود آمده است که می‌نگرید و بر همه شما آشکار است و چیزی از کسی پوشیده نیست. اینک روزگار ما دگرگونی نامطلوب و ناپسندی یافته و ضمن رو کردن و آشکار شدن زشتی‌ها و خودکامگی‌ها، ارزش‌ها و شایستگی‌ها و زیبایی‌های معنوی و انسانی از محیط و جامعه ما رخت بر بسته و نیکی‌ها بر این مردم پشت کرده و روند تاریخ و شرایط و اوضاع، در مسیری ناخواسته و نامطلوب در جریان است. از فضیلت‌ها و کرامت‌ها و ارزش‌های انسانی و الهی، جز اندک و ناچیزی، بسان قطره‌هایی که به هنگام ریخته شدن آب در ته ظرف یا اطراف جام می‌ماند، بیشتر از آن باقی نمانده است و مردم در بند روزگار ما در یک زندگی ننگین و فاجعه‌باری بسان یک مزرعه یا بوستان آفت زده گرفتار آمده‌اند! ای یاران من! آیا نمی‌بینید کسی به حق و حقیقت عمل نمی‌کند و از باطل روگردان نیست؟ شایسته است که مردم با ایمان از چنین محیط زورمدارانه و شرایط و اوضاع ننگینی به ملاقات پروردگار خود بشتابند؟ من مرگ را در چنین شرایطی جز سعادت نمی‌بینم و زندگی با این ستمگران را ملال‌انگیز و جانفرسا می‌دانم. مردم بندگان دنیا هستند، دین لعبی است که تا زندگی روبراه است، به دور زبان می‌گردانند و چون دوران آزمایش فرا رسد دینداران کمیاب شوند».

امام حسین(ع) در این سخن بیان می‌کنند که باید غیرت دینی داشت و به موقع و بجا اقدام کرد، نباید در برابر روگردانی از حق سکوت کرد لذا وقتی که حضرت می‌بینند حق و عدالت پایمال شده و باطل و فریب بیداد می‌کند، در برابر فرمان الهی جان خود را فدا می‌کنند.

مسلمان اگر از غیرت دینی در قبال احکام الهی برخوردار باشد نمی تواند نسبت به گناه بی تفاوت بماند و درواقع، کسانی که اعتنایی به امر به معروف و نهی از منکر ندارند، به ضعف غیرت¹؛ دینی²؛ مبتلایند. تاریخ بارها نشان داده که اگر افراد جامعه در ادا رسالت خود کوتاهی کنند همه چه خوب و چه بد در آتش بی تفاوتی و بی مسئولیتی می³؛ سوزند.

امام حسین(ع) و یاران غیرتمند ایشان براساس غیرت دینی و دفاع از ارزش ها قیام کردند، ایشان در سخنان حماسی خود در روز عاشورا خطاب به دشمنان که غیرت و عزت را زیر پا گذاشته بودند، فرمودند: «أَلَا وَ إِنَّ الدَّعِيَّ ابْنَ الدَّعِيِّ قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ بَيْنَ السَّلَّةِ وَ الدِّلَّةِ وَ هِيَهَاتَ مِمَّا الدِّلَّةُ يَا أَبَى اللَّهِ ذَلِكَ لَنَا وَ رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ حُجُورٌ طَابَتْ وَ حُجُورٌ طَهَّرَتْ وَ أُثُوفٌ حَمِيَّةٌ وَ نُفُوسٌ أُبِيَّةٌ مِنْ أَنْ تُؤْتَرَ طَاعَةَ اللِّئَامِ عَلَى مَصَارِعِ الْكَرَامِ، آگاه باشید که پسر بی نسب مرا میان دو چیز مخیر قرار داده است: جنگیدن و خواری. خواری از ما خانواده اهل بیت(ع) دور است و خدا آن را برای ما نمی پذیرد و نیز پیامبر خدا و مؤمنان و دامن های پاک و پاکیزه و انسان های غیرتمند و نفس های خویشتندار بر ما روا نمی دارند که اطاعت از فرومایگان را بر مرگ کریمانه مقدم بداریم».

حضرت در این جملات در ابتدا اشاره دارند که خدا و رسولش و مؤمنان از او توقع دارند که زیر بار بی غیرت ها نروند، ایشان همچنین به اصالت خانوادگی خویش اشاره می کنند که مقتضای آن داشتن غیرت دینی و دفاع از ارزش هاست. به علاوه با نشان دادن غیرت دینی و حفظ اصالت خانوادگی در واقع بالاترین تکریم را به خانواده خویش و شخص مادرشان فاطمه زهرا(س) روا می دارند. حضرت به دیگران نیز درس غیرت دینی و تکریم از خانواده و محافظت از اصالت آن را ارائه می دهند.

به خاطر همین غیرت دینی بود که امام حسین(ع) در جواب مروان فرمودند: «مِثْلِي لَأَيُّبِائِعٍ يَمِثْلِيهِ، شخص غیرتمند و تربیت شده در دامن زهرا(س) همانند من هرگز با فرد بی غیرت و فاسقی چون یزید بیعت نمی کند». حضرت در این جمله راز عدم بیعت خویش با یزید را غیرت دینی و اصالت خانوادگی و محافظت از این اصالت می دانند.

منابع:

خصائص حسین(ع)، ترجمه محمدحسین مرعشی شهرستانی.
خبر ایکنا